РЕЦЕНЗІЯ
доктора філософії з права
Потоцького Мирослава Михайловича
на дисертацію
Зубенка Сергія Євгеновича «Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження у кримінальному процесі України», представлену на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»

Актуальність теми дослідження. Міжнародне співробітництво та надання міжнародної правової допомоги під час кримінального провадження забезпечує обмін інформацією між правоохоронними органами окремих держав та міжнародними організаціями, отримання та долучення доказів до матеріалів кримінального провадження, затримання та передачу злочинців, а також сприяє проведенню процесуальних дій та інших заходів, необхідних для розслідування кримінального провадження (стор. 17).

На сьогодні, актуальним є з’ясування характерних особливостей та проблемних аспектів міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, що сприяє розробці та удосконаленню механізмів та форм взаємодії компетентних органів під час розслідування, підвищенню ефективності надання міжнародної правової допомоги та сприянню вирішенню проблем, що виникають при виконанні запитів про міжнародну правову допомогу.

Актуальність тематики дослідження підтверджує те, що обраний напрям виконано відповідно до Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (Наказ МВС України від 11.06.2020 № 454; Наказ МВС України від 26.12.2022 № 848); Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2025–2029 роки (Наказ МВС України від 21.05.2024 № 326); Тематики науково-дослідної роботи Донецького державного університету внутрішніх справ на 2025–2028 роки «Досудове розслідування в умовах правового режиму воєнного

стану» (державний реєстраційний номер 0124U005203); Тематики науково-дослідної роботи Донецького державного університету внутрішніх справ на 2026 рік «Особливості кримінального провадження в умовах воєнного стану» (державний реєстраційний номер 0126U001206); Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30.07.2021 «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України»; Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14.09.2020 «Про Стратегію національної безпеки України»; Постанови Кабінету Міністрів України 12.12.2025 № 1647 «Про затвердження Державної програми розвитку міжнародного територіального співробітництва на 2025–2027 роки» (стор. 18).

Мета та завдання дослідження. Рецензування дисертаційного дослідження С. Є. Зубенка дозволило зробити висновок, що воно є структурованим та ґрунтується на результатах аналізу положень доктрини кримінального процесу та матеріалів практики. Дана наукова праця є комплексним дослідженням, що визначається наявним змістовним та системним підходом до висвітлення його об’єкту та предмету, досягнення реалізації поставлених завдань.

Мета дисертаційного дослідження полягає в комплексному дослідженні теоретико-правових та організаційних засад міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, форм та особливостей надання міжнародної правової допомоги, а також розроблення науково обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо вирішення проблем, які виникають під час міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні, підготовці та виконанні запитів про міжнародну правову допомогу (стор. 18-19).

Об’єктом дослідження є правовідносини, що виникають у процесі здійснення компетентними органами міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Предметом дослідження є міжнародне співробітництво під час досудового розслідування.

Для досягнення вказаної мети дисертантом були поставлені і вирішені такі наукові завдання: визначено поняття і правові основи міжнародного співробітництва; з'ясовано форми міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні; визначено систему правоохоронних органів, які уповноважені на здійснення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження; розкрито особливості підготовки та направлення запиту про міжнародну правову допомогу; проаналізовано процесуальні дії, які проводяться в порядку міжнародної правової допомоги; з'ясовано порядок проведення розшуку, арешту і конфіскації майна; визначено процесуальні засади видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення; розкрито особливості міжнародного співробітництва під час розслідування транснаціональних злочинів; окреслено міжнародне співробітництво під час розслідування міжнародних злочинів, вчинених на території України. (стор. 19).

Робота, представлена С. Є. Зубенком, характеризується системним аналізом предмету дослідження. Структура дисертації повністю відповідає меті і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором.

Глибина і достовірність результатів дисертаційної роботи забезпечена володінням автором методами наукового пізнання. Автор використав в якості теоретико-методологічної основи дослідження загальні та спеціальні методи наукового пошуку, а саме: діалектичний, системний, статистичний, формально-юридичний, порівняльно-правовий та інші (стор. 20).

Емпіричну базу дослідження складають статистичні дані Офісу Генерального прокурора щодо кількості запитів про міжнародну правову допомогу, отриманих від компетентних органів іноземних держав та поданих компетентними органами України, а також практика МКС та матеріали

міжнародних організацій (стор. 20).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що проведено комплексне дослідження теоретико-правових та організаційних засад міжнародного співробітництва під час кримінального провадження та розроблено науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо вирішення проблем міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

Найбільш значущими серед них є такі, що мають певний ступінь новизни, а саме:

Вперше: виокремлено повноваження учасників спільних слідчих груп під час кримінального провадження: 1) керівник спільної слідчої групи – керуючись положеннями національного законодавства, міжнародних договорів та угод, координує діяльність групи, визначає напрями розслідування, узгоджує плани проведення слідчих (розшукових) та процесуальних дій, визначає порядок обміну інформацією та використання інформації, одержаної членами спільної слідчої групи, готує міжнародні запити, а також вживає усі необхідні організаційні заходи для забезпечення роботи спільної слідчої групи; 2) прокурор – здійснює процесуальне керівництво, погоджує проведення процесуальних дій, а в окремих випадках, передбачених КПК України надає дозвіл на проведення таких процесуальних дій як огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією, освідування, контроль за вчиненням злочину, а також контролює дотримання прав людини та підтримання законності під час проведення процесуальних дій та обміну інформацією між компетентними органами договірних держав; 3) слідчі (представники держави, на території якої функціонує спільна слідча група) – уповноважені на проведення досудового розслідування та провадження слідчих (розшукових) та процесуальних дій, процесуального закріплення отриманих під час їх проведення відомостей та доказів, їх перевірки та оцінки; 4) відряджені члени спільної слідчої групи – не є самостійними учасниками у кримінальному провадженні, у разі присутності під час проведення процесуальних дій надають пропозиції, роз’яснення та

зауваження, забезпечують передачу інформації, отриманої компетентними органами держави, представниками якої є; 5) працівники оперативних підрозділів – здійснюють оперативний супровід під час проведення слідчих (розшукових) дій, виконують доручення керівника та слідчих спільної слідчої групи, встановлюють місцезнаходження осіб, що вчинили злочин або осіб, які переховуються на території інших держав з метою уникнення кримінальної відповідальності; 6) експерти та спеціалісти – забезпечують технічну підтримку під час виявлення та фіксації доказів, вивчення цифрових доказів та проведення судових експертиз, надають висновки, консультації та роз'яснення з питань, що потребують наявності спеціальних знань; класифіковано заходи реалізації міжнародного співробітництва за їх функціональною спрямованістю та поділено на такі групи: 1) інформаційно-аналітичні заходи (обмін інформацією); 2) доказові заходи (проведення процесуальних дій, допит свідків, потерпілих, підозрюваних, впізнання особи, отримання зразків для експертизи, обшук приміщень та особи); 3) організаційні заходи (створення спільних слідчих груп, участь у розслідуванні представників міжнародних організацій та компетентних органів договірних держав, присутність представників компетентних органів запитуючої держави); 4) забезпечувальні заходи (вручення документів, виклик особи до слідчого або суду, тимчасова передача); 5) розшукові та примусові заходи (прикордонне переслідування, затримання та арешт особи, її екстрадиція); 6) майнові заходи (розшук, арешт і конфіскація майна); 7) спеціальні заходи (контрольована поставка, спостереження, переслідування); 8) юрисдикційні заходи (передача кримінального провадження, виконання вироків, передача засуджених осіб); запропоновано розроблення міжнародної цифрової платформи «Транснаціональний злочин» з метою фіксації та використання при розслідуванні транснаціональних злочинів такої інформації: дані щодо вчиненого транснаціонального злочину (вид злочину, дата, час, місце, наслідки); дані щодо особи (осіб) причетних до вчинення злочину (вік, стать, громадянство, місце народження, місце роботи,

місце проживання); дані щодо учасників організованої злочинної групи, причетної до транснаціональної злочинності (кількість учасників, ролі та функції учасників, дані та ознаки учасників, відомості про вчинення інших злочинів та притягнення до кримінальної відповідальності); наявні докази (матеріальні сліди, предмети, що використовувались під час вчинення злочинів (зброя, транспортні засоби, відомості про здійснення фінансових операцій, наявність майна або активів у розпорядженні злочинців); реєстр осіб, засуджених за вчинення транснаціональних злочинів (стор. 21-23).

***Удосконалено*:** механізм забезпечення прав осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, під час видачі особи (екстрадиції) охоплює заходи щодо надання інформації на вимогу запитуваної держави щодо місця тримання особи, переліку конкретних гарантій дотримання прав особи, оцінки ризиків порушення прав особи та їх попередження; забезпечення заходів контролю за дотриманням прав особи, а саме: перевірка належних умов тримання під вартою, систематичний контроль стану здоров'я особи та належного медичного обслуговування, забезпечення особі правового захисту та права на справедливий суд; реагування на порушення прав особи, негайне відновлення порушених прав та притягнення винних осіб до відповідальності відповідно до чинного законодавства; поняття «міжнародне співробітництво», яке надано у двох аспектах: по-перше, як регламентовані міжнародним та національним законодавством процесуальні правовідносини, які передбачають узгоджену діяльність уповноважених органів та міжнародних організацій під час досудового розслідування, судового розгляду та виконання судових рішень і полягають у притягненні до кримінальної відповідальності осіб, що вчинили кримінальні правопорушення та відбування ними покарання; по-друге, як сучасний механізм забезпечення ефективного проведення кримінального провадження шляхом обміну інформацією, надання міжнародної правової допомоги та провадження процесуальних дій компетентними органами іноземних держав за межами юрисдикції держави, яка здійснює досудове

розслідування; перелік відомостей, які доцільно зазначати у запиті про надання міжнародної правової допомоги: 1) повна назва компетентного (центрального) органу, що направляє запит і звертається до запитуваної сторони із запитом про надання міжнародної правової допомоги; 2) повна назва компетентного (центрального) органу держави до якої направляється запит; 3) посилання на положення міжнародного або двостороннього договору, яким передбачено зобов'язання договірних держав щодо надання міжнародної правової допомоги; 4) інформація щодо кримінального провадження за яким направляється запит; 5) кваліфікація кримінального правопорушення та фактичні обставини справи; 6) обґрунтування необхідності надання міжнародної правової допомоги або проведення процесуальних дій; 7) вид процесуальних дій, які необхідно провести, а також окремі вимоги стосовно їх проведення; 8) інформація щодо осіб, відносно яких необхідно провести процесуальні дії; 9) дані про особу правопорушника та відомості про повідомлену підозру; 10) перелік питань, які необхідно з'ясувати під час проведення процесуальної дії; 11) відомості або перелік об'єктів, які необхідно вилучити під час проведення процесуальної дії; 12) відомості щодо документів або об'єктів, які необхідно передати запитуючій стороні; 13) місцезнаходження осіб, документів або об'єктів щодо яких необхідно провести процесуальні дії; 14) перелік документів, які додаються до запиту та розпорядження щодо них (стор. 23-24);

***Дістало подальшого розвитку*:** запропоновано до системи правоохоронних органів України, уповноважених на здійснення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження та надання взаємної правової допомоги, віднести: центральні органи України (Офіс Генерального прокурора, МЮ України, НАБ України); правоохоронні органи, які відповідно до покладених на них повноважень забезпечують міжнародне співробітництво (ДБР, НП України, МВС України, ДПС України, БЕБ України). До системи компетентних органів іноземних держав та міжнародних організацій у сфері міжнародного співробітництва під час кримінального провадження належать:

міжнародні організації (МКС, Інтерпол); регіональні організації (Європол, ОБСЄ); компетентні органи іноземних держав; встановлено, що у питанні розшуку, арешту та конфіскації майна доцільно виділити коло проблем, серед яких основними є: тривалість процедури міжнародної правової допомоги, що полягає у розгляді запиту про розшук, арешт або конфіскацію майна компетентними органами, його перевірки та прийняття відповідних рішень; відмінності у національному законодавстві та міжнародних договорах щодо процедури розшуку, арешту та конфіскації майна, отриманого злочинним шляхом; регламентація міжнародними договорами різних форм міжнародного співробітництва у питаннях розшуку, арешту та конфіскації незаконно отриманого майна; складність розшуку та встановлення активів, отриманих незаконним шляхом, що пов’язане з їх ретельним приховування злочинцями, зокрема використання криптовалют; неоднозначний підхід щодо визнання вироків чи інших рішень судів запитуючої сторони щодо конфіскації майна; недостатнє регулювання та відсутність механізму моніторингу криптовалюти; наголошено, що підвищення ефективності міжнародного співробітництва України та МКС у питаннях розслідування міжнародних злочинів можливе за допомогою запобігання правовим колізіям та усунення суперечностей між національним законодавством та міжнародними кримінальними нормами, зокрема положеннями Римського статуту; визначення деталізованих алгоритмів взаємодії компетентних органів щодо розслідування міжнародних злочинів; закріплення єдиних стандартів отримання та документування доказів вчинення міжнародних злочинів, а також впровадження спрощеного механізму передачі доказів із використанням сучасних цифрових можливостей (стор. 24-25).

Мова та стиль викладу дисертації відповідають вимогам до такого рівня наукових робіт. Текст дисертаційного дослідження викладено зрозуміло та доступно. Дисертацію оформлено відповідно до вимог, встановлених чинним законодавством.

Повнота викладу наукових положень в публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Проведена автором науково-дослідна робота є вдалою спробою дослідження теоретико-правових та організаційних засад міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Основні положення дисертаційного дослідження знайшли відображення у одинадцяти наукових публікаціях, серед них – п’ять наукових статей, опубліковані у виданнях, що входять до Переліку наукових фахових видань України, а також шість тез доповідей висвітлених у межах міжнародних науково-практичних конференцій, зокрема: «International scientific conference (Riga, the Republic of Latvia, December 25–26, 2024); «Становлення та розвиток правової держави: проблеми теорії та практики» (м. Миколаїв, 26 груд. 2024 р.); «Актуальні питання розвитку правової системи в сучасній Україні» (м. Львів, 4 лютого 2025 р.); «Modern Achievements in Legal Science and Practice» (Riga, the Republic of Latvia, March 19–20, 2025); «Права людини та публічне врядування» (м. Чернівці, 30 травня 2025 р.); «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Кременчук, 5 грудня 2025 р.) (стор. 26).

Практичне значення одержаних результатів. Отримані за результатами проведеного дослідження висновки і сформульовані пропозиції можуть бути використані у: науково-дослідній діяльності – під час подальших досліджень теоретико-правових засад, форм, особливостей та проблемних аспектів міжнародного співробітництва під час кримінального провадження; законотворчій діяльності – для вдосконалення положень кримінального процесуального законодавства у питаннях міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, а також підготовки проектів міжнародних договорів та угод; практичній діяльності правоохоронних органів України – можуть бути використані працівниками компетентних органів, уповноважених на забезпечення міжнародного співробітництва, зокрема підготовки запитів про міжнародну правову допомогу та виконання відповідних запитів; освітньому процесі – під час підготовки навчальних посібників, методичних рекомендацій,

навчально-методичних комплексів та викладання навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Досудове розслідування» у закладах вищої освіти. (стор. 25-26).

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Робота складається з анотації, списку публікацій здобувача за темою дисертації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (212 найменування на 29 сторінках) та двох додатків на 4 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 216 сторінок, із них основний текст дисертації – 183 сторінки.

У вступ зазначено обґрунтування вибору теми дослідження; зв'язок роботи з науковими програмами планами, темами; мета і завдання дослідження; об'єкт, предмет і методи дослідження; теоретична основа дисертаційного дослідження; емпірична база дослідження; наукова новизна одержаних результатів; практичне значення отриманих результатів; апробація результатів дисертації; публікації автора; структура дисертації.

У розділі 1 «Теоретико-правові засади міжнародного співробітництва під час кримінального провадження» розкрито поняття та правові основи міжнародного співробітництва, проаналізовано міжнародно-правове регулювання, форми його реалізації та повноваження правоохоронних органів України, уповноважених здійснювати таку діяльність. Підкреслено, що міжнародне співробітництво під час кримінального провадження забезпечує обмін інформацією між правоохоронними органами держав та міжнародними організаціями, отримання та долучення доказів до матеріалів кримінального провадження, затримання та передачу злочинців, а також сприяє проведенню процесуальних дій та інших заходів, необхідних для досудового розслідування.

Запропоновано розглядати поняття «міжнародне співробітництво» у двох аспектах: по-перше, як регламентовані міжнародним та національним законодавством процесуальні правовідносини, які передбачають узгоджену діяльність уповноважених органів та міжнародних організацій під час

досудового розслідування, судового розгляду та виконання судових рішень і полягають у притягненні до кримінальної відповідальності осіб, що вчинили кримінальні правопорушення та відбування ними покарання; по-друге, як сучасний механізм забезпечення ефективного проведення кримінального провадження шляхом обміну інформацією, надання міжнародної правової допомоги та провадження процесуальних дій компетентними органами іноземних держав за межами юрисдикції держави, яка здійснює досудове розслідування (стор. 72).

У розділі 2 «Поняття і форми міжнародної правової допомоги» досліджено порядок підготовки та направлення запитів про міжнародну правову допомогу, особливості проведення процесуальних дій за її надання, а також правові й організаційні аспекти розшуку, арешту та конфіскації майна. Визначено, що міжнародна правова допомога є невід'ємною складовою міжнародного співробітництва держав, що забезпечує співпрацю компетентних правоохоронних органів під час кримінального провадження. Така співпраця полягає у наданні інформації, передачі доказів, а також проведенні процесуальних дій з метою забезпечення розслідування, і є необхідною у випадках, коли неможливо допитати учасників кримінального провадження (свідка, потерпілого) у зв'язку з тим, що вони перебувають за межами України, а також вчинити певні процесуальні дії (вручення документів, впізнання особи, огляд, освідування, отримання зразків для експертного дослідження, виїмка, арешт особи, розшук, арешт і конфіскація майна тощо), результати яких становлять інформацію, що є доказами у кримінальному провадженні (стор. 75-76).

Окреслено коло проблем у питанні розшуку, арешту та конфіскації майна серед яких: 1) тривалість процедури міжнародної правової допомоги, що полягає у розгляді запиту про розшук, арешт або конфіскацію майна компетентними органами, його перевірки та прийняття відповідних рішень; 2) відмінності у національному законодавстві та міжнародних договорах щодо

процедури розшуку, арешту та конфіскації майна, отриманого злочинним шляхом; 3) регламентація міжнародними договорами різних форм міжнародного співробітництва у питаннях розшуку, арешту та конфіскації незаконно отриманого майна; 4) складність розшуку та встановлення активів, отриманих незаконним шляхом, що пов'язане з їх ретельним приховування злочинцями, зокрема використання криптовалют; 5) неоднозначний підхід щодо визнання вироків чи інших рішень судів запитуючої сторони щодо конфіскації майна; 6) недостатнє регулювання та відсутність механізму моніторингу криптовалюти (стор. 115).

У розділі 3 «Окремі напрями міжнародного співробітництва під час кримінального провадження» детальну увагу приділено окремим напрямам міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, зокрема процесуальним засадам видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, особливостям міжнародного співробітництва під час розслідування транснаціональних та міжнародних злочинів.

Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція) розглядається як комплекс правових (перевірка підстав для видачі особи, що вчинила кримінальне правопорушення), процесуальних (підготовка та направлення запиту на видачу особи, екстрадиційна перевірка), оперативних (встановлення місця перебування та затримання особи) та дипломатичних (співпраця з компетентними органами іноземних держав) заходів, що спрямовані на забезпечення виконання передбачених міжнародними договорами та національним законодавством нормативних вимог щодо підготовки та направлення запиту на видачу особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, його розгляду та проведення екстрадиційної перевірки з метою організації такої видачі.

Дисертантом з'ясовано, що міжнародне співробітництво під час розслідування транснаціональних злочинів здійснюється у таких формах: обмін інформацією та аналітичними даними; передача доказів (документів,

предметів); надання міжнародної правової допомоги та проведення процесуальних дій під час кримінального провадження; створення спільних слідчих груп з метою залучення фахівців договірних держав до розслідування транснаціональних злочинів; обмін досвідом та проведення спільних навчань, семінарів або тренінгів; забезпечення технічної допомоги шляхом надання доступу до цифрових технологій та платформ з метою обміну інформацією; проведення судових експертиз та застосування спеціальних знань; організація спільних міжнародних операцій з розкриття та розслідування транснаціональних злочинів та викриття злочинців; встановлення місцезнаходження та затримання осіб, що вчинили транснаціональні злочини; видача осіб (екстрадиція); тимчасова передача осіб; передача кримінального провадження (стор. 152-153).

У висновках дисертаційного дослідження узагальнено результати дослідження, сформульовано основні наукові положення та пропозиції щодо вдосконалення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Проаналізувавши зміст матеріалу, слід відзначити, що дисертаційна робота Зубенка Сергія Євгеновича містить поглиблений аналіз правових, теоретичних та практичних аспектів досліджуваної тематики.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності. Аналіз дисертації С. Є. Зубенка дає підстави дійти висновку про відсутність текстових запозичень без посилання на джерела та інших порушень академічної доброчесності.

Зауваження щодо змісту дисертації. Враховуючи загальне позитивне враження від наукової роботи, слід звернути увагу на дискусійні положення, які потребують додаткових роз’яснень та аргументації під час захисту. Зокрема, слід звернути увагу на такі зауваження:

1. На стор. 24 дисертації (у положеннях, що відображають наукову новизну (удосконалено)) та у висновках (стор. 179-180) автором запропоновано

перелік відомостей, які доцільно зазначати у запиті про надання міжнародної правової допомоги. Водночас наведений перелік значною мірою відтворює положення ст. 552 КПК України «Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу». У зв'язку з цим потребує додаткового обґрунтування, у чому саме полягає авторський внесок у відповідне положення та його відмінність від уже закріплених у кримінальному процесуальному законодавстві вимог до змісту такого запиту.

2. Дисертантом запропоновано розроблення міжнародної цифрової платформи «Транснаціональний злочин» з метою фіксації та використання при розслідуванні транснаціональних злочинів інформації щодо вчиненого транснаціонального злочину (вид злочину, дата, час, місце, наслідки); даних особи (осіб) причетних до вчинення злочину (вік, стать, громадянство, місце народження, місце роботи, місце проживання); даних щодо учасників організованої злочинної групи, причетної до транснаціональної злочинності; наявних доказів; реєстру осіб, засуджених за вчинення транснаціональних злочинів (стор. 153–154). Однак, доцільно було б провести порівняльний аналіз функціональних можливостей уже наявних систем і каналів міжнародного обміну інформацією, зокрема тих, що використовуються в межах співробітництва правоохоронних органів.

3. У підрозділі 2.3 відзначено, що механізм міжнародного співробітництва у питанні розшуку, арешту та конфіскації майна полягає у зверненні запитуючої держави в особі її компетентних органів із запитом про встановлення на території запитуваної держави розміщення у власності певної особи (підозрюваного або обвинуваченого) будь-якого майна та активів (грошових коштів, банківських рахунків, рухомого чи нерухомого майна тощо) отриманого внаслідок злочинної діяльності з метою його подальшого арешту та конфіскації (стор. 107). Однак, необхідно детальніше розкрити механізми міжнародного повернення активів, одержаних унаслідок кримінальної діяльності. Зокрема, потребують розмежування процедури встановлення

місцезнаходження майна, його тимчасового заморожування або арешту, конфіскації на підставі судового рішення та фактичного повернення активів державі чи іншим уповноваженим суб'єктам. Варто також висвітлити проблеми взаємного визнання рішень про арешт і конфіскацію майна, встановлення його фактичного власника та координації дій компетентних органів різних держав.

4. На стор. 21–22 дисертації (у положеннях, що відображають наукову новизну (вперше)) та у висновках на стор. 180-181 автором виокремлено повноваження учасників спільних слідчих груп під час кримінального провадження. Водночас під час їх формулювання використано термінологічні конструкції, які не узгоджуються з усталеним понятійним апаратом кримінального процесуального законодавства, зокрема такі як «оперативний супровід», «процесуальне закріплення отриманих відомостей та доказів», «вивчення цифрових доказів». У зв'язку із цим потребує додаткового обґрунтування зміст зазначених понять, їх співвідношення з передбаченими КПК України процесуальними повноваженнями відповідних суб'єктів, а також нормативні підстави здійснення ними діяльності.

Дані зауваження є суб'єктивною оцінкою рецензента, є дискусійними та не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. Загалом є достатні підстави для висновку про те, що представлена на рецензування дисертація Зубенка Сергія Євгеновича «Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження у кримінальному процесі України» є самостійною та завершеною науковою працею, а сформульовані у ній наукові результати містять елементи наукової новизни, які мають теоретичне і практичне значення для науки та правозастосовної практики. Дисертаційне дослідження відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 17 вересня 2026 року), Порядку присудження

ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами і доповненнями від 07 жовтня 2026 року № 1240) та наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31 травня 2019 року № 759), а її автор, Зубенко Сергій Євгенович, заслуговує на присудження ступеня вищої освіти – доктора філософії з галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність».

Рецензент –
доктор філософії з права
доцент кафедри кримінального процесу
та криміналістики факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування НПУ ДонДУВС **Мирослав ПОТОЦЬКИЙ**